

hazaszeretet erényének fejlesztésére. Mikor életrajzukat olvassuk, a jelent és a jövőt eszerint akarjuk meg- és kialakítani. Erőt meritünk a jelen küzdelmeire; a jövőnek hite, a jövő reménye lelkesít bennünket. Fáradozunk, dolgozunk, hogy méltók legyünk multunk nagy alakjaihoz, hogy elő tudjuk mi is mozdítani, bármily kis mértékben is, a nemzeti jólétet és boldogságot.

Pázmány Péter a legnagyobb történelmi alakok egyike. Egész életét, nagy esztét, összes munkásságát a hazá, a vallás és a tudomány emelésére, szeretetének terjesztésére fordítja. Nem név ránk nézve Pázmány Péter, hanem eszmény, aki miutt szellemóriás három főnséges eszmény diadaláért munkálkodott: a hazá boldogságaért, a vallás igazságaért, a tudás minél szélesebb körü terjesztéséért.

A történelem eme nagy alakjának, szellemóriásának szobra tehát odavaló székesfővárosunkban, ahol a nemzeti életnek szívverése van, a székesfőváros középpontjába.

Szívesen szeretnők nagy alkotásának, a budapesti m. kir. tudomány-egyetemnek most épülő új épületszárnya elé helyezni, de e hely szűk volta nem engedi.

A kegyelet parancsolja, hogy Pázmány Péter szobra a Belvárosban legyen. Olyan pontra kell helyezni, ahonnan mint a hazaszeretetnek, a vallás- és tudomány apostolának alakjára tekintetünk Pázmány Péterre.

Ez a hely volna, szerény véleményem szerint, a Barátok belvárosi temploma előtt levő tér, a mostani kőszobornak helye. Kossuth Lajos-utca, Koronaherczeg-utca, Egyetem-utca futnak össze ezen a téren, emlékeztetvén bennünket édes hazánk szeretetére. Mellette templom van, a vallás szentélye, az imádság háza. Közelben emelkedik a tudomány-egyetem palotája.

Valahányszor kalapot emelnénk az itt álló Pázmány szobor előtt, a hely maga figyelmeztetne bennünket az eszményre, melyet Pázmányunk képvisel. A tudomány-egyetem ifjusága, a férfikor munkájában élő polgárok, a gyermekek jövőjéért aggodó szülők, a mult dicsőségén, az eltöltött munkásságon örvendező aggok igazi kegyeletből származó lelkesült örömmel nézhetnek itt a király ő felségének ajándékából emelt Pázmány szobrot, és erősödnének nemcsak a Pázmány iránt érzett kegyelet erényében, hanem a hazaszereteten, a vallás- és tudányszereteten egyaránt.

Esedezve kérjük első sorban hazánk két biborosát Pázmánynak az érseki székből és a bitori méltóságban utódait, nagy szellemének örökösait, tegyenek lépéseket Pázmány Péter szobra helyének megváltoztatására.

A magyar nemzet hálája és öröme kíséri ő eminenciáikat, mindenekelőtt felséges urunkat, királyunkat.

E sorokat azért mertük írni, mivel szent meggyőződésünk, hogy a jövő a bölcseségé és az őszinteségé. Azt szeretnők, ha ebben a fontos ügyben is a bölcsesség és az őszinteség szerint cselekednének.

EGYHÁZI TUDOSÍTÁSOK.

Bácska. *A hitehagyott sokácok.* —

Szomorú hirhedségre vergődött Szántova, Bácsmege egyik szerény községe azon botrány révén, melynek végeredménye 897 róm. ka'h. vallású sokácznak ünnepélyes hittagadása lett. Az egész ország sajtója több-kevesebb elfogulatlansággal hozzászólt e megdöbbentő tényhez, mely a szerb nemzetiségi köröket érthető örömmel és reménységgel tölti el, hiszen a szegény hitehagyottak most már a görög keleti egyház hívei. Hogy kellőleg megértessük magunkat, voltaképp mit nevezünk ebben az egész dologban botránynak, itt közöljük illetékes forrásból a sokácok hitehagyásának hiteles adatokra támaszkodó összes előzményeit.

A szántovai (Bács vm.) plebánia keletkezésekor (1715.) a hívek majdnem kivétel nélkül sokác ajkuak voltak. Idővel magyar ajkuak is telepedtek oda, s ezeknek száma évről-évre annyira felszaporodott, hogy 1791-ben már minden 3-ik vasárnap magyar szentbeszédet kaptak. Az 1830-ik évi visitatio canonica, ugyancsak tekintettel a magyarok felnövekedett számára, elrendelte azután, hogy az istenitiztelet minden 3-ik vasárnap, és a nagyobb ünnepek (karácsony, husvét stb.) második napján is az övék legyen. Ezen szó „istenitiztelet“ alatt, vonatkozással a sokácokra és magyarokra, azt kell érteni, hogy oly napokon, melyek a magyarokéi voltak, a kántornak éneke a kóruson, a szt. mise, litánia vagy körmenet alatt, és a papnak szentbeszédje magyar nyelvű volt; és viszont a sokác napokon sokác nyelvű.

Nagyobb részt kértek és némi csekély mérvben nyertek is a magyarok, különösen a nagyobb ünnepeket illetőleg 1873-ban, mikor az 1882. sokácokkal szemben már 976-an voltak. A magyaroknak ekkor adott ez a csekély kedvezmény is már nyugtalanította ugyan a sokácokat, de azért béke volt egész 1892-ig. Ettől kezdve azonban a magyarok 1896-ig (ez évben a számarány: sokác 1900, magyar 1650 volt) nem szüntek meg az érseki hatóságot oly célból ostromolni, hogy az istenitizteletnek fele az övéké legyen. Kívánalmuk jogosultságára való tekintetből azután úgy határozott az érseki hatóság, hogy 1897 től kezdve a két ajku hívek egyenlő mértékben részesüljenek az istenitizteleti nyelvrendben.